

ОТГОВОРИ

ОТ

ГАЛЯ ВАСИЛЕВА ПЕТРЕШКОВА - СТАВАРОВА
Съдия при Районен съд - Козлодуй,
кандидат в конкурса за заемане на длъжността
„Административен ръководител – председател“ на Районен съд, Козлодуй.

Относно: Въпроси, зададени от Биляна Гяурова - Вегертседер - Директор на Български институт за правни инициативи.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Представям на Вашето внимание следните отговори на поставените към мен въпроси:

ВЪПРОСИ

1.Какво е Вашето мнение за течащата в публичното пространство дискуссия за промени в Конституцията на Република България в частта за съдебната власт? Какъв е релевантният начин да се чуе мнението на магистратите в този процес?

Отговор:Към промени в Конституцията на Република България относно повишаване на отчетността и ефективността на прокуратурата и на Главния прокурор и утвърждаване на независимостта на съда, следва да се подходи изключително отговорно и то едва след изясняване на планираните промени.

Релевантният начин да се чуе мнението на магистратите в този процес е участието на съдии, прокурори и следователи в организирани дискусии, провеждането на анкети сред магистратите лично, както и провеждане на срещи на магистратите в съответния Окръжен съд.

2. На 11.10.2022 г. СК на ВСС взе решение да не прилага нито един от 4-те разработени модела за реформа на съдебната карта. Какво е Вашето мнение по въпроса? Смятате ли, че концепцията за общностния съд с по-висока ангажираност на съдиите в живота на дадена общност може да бъде алтернатива на преформатиране на съдебната карта?

Следва да се има предвид, че първият общностен съдебен център основан от Алекс Калабрезе е в Съединените американски щати, а престъпността в България и САЩ е много различна. Отговор на въпроса дали подобни съдилища биха могли да бъдат алтернатива на преформатиране на съдебната карта, може да бъде даден след като бъдат въведени няколко пилотни общностни съдилища в България и времето ще покаже до каква степен ще бъдат нужни и полезни подобни съдилища. Безспорно мисията им да установи и да се занимае с причините, поради които дадени обществени отношения са се изострили до степен, че не могат да бъдат решени без намесата на съда е доста добра.

3.Проблемът с неравномерната натовареност е повсеместен и все още не е намерена формулата, чрез която да се постигне баланс между отделните съдебни райони. Какви са Вашите виждания за въвеждане на инструменти (от нормативен и организационен характер) за постигане на по-равномерна натовареност между органите на съдебната власт и отделните

магистрати.

Във връзка с отделната натовареност на съдилищата от различните райони и тази между отделните съдии в един съд следва да бъде уредена с изрични законови разпоредби. Следва да се изготвят ясни правила и критерии, чрез които да се определи индивидуалната натовареност на всички нива в съдебната система. Изключенията от правилата трябва са ясно и изчерпателно уредени във Вътрешните правила за разпределение на делата във всеки съд. Срочността на изготвяне на актовете и тяхното качество зависи изключително много от натовареността на съдебния район, както и от натовареността на всеки съдия. Отчитането на степента на натовареност на съдиите се извършва, чрез данните от модул „Натовареност“ в ЕИСС за общите съдилища. Изключително важно е правилното въвеждане на данните в този модул „Натовареност“ по всяко дело, присъединяване съдебни актове от образуването на делото до неговото приключване. Неправилното въвеждане ще доведе до неправилен анализ на степента на натовареност на съдията, а като следствие и на съответния съд.

Моето лично виждане е, че макар да се спазва принципа за случайния подбор на разпределението на делата, съгласно разпоредбата на чл. 9, ал.1 ЗСВ, се наблюдава проблем, изразяващ се в това, че при заложен еднакъв процент на участие на съдиите, някои от тях са получили по голям брой дела от останалите, без да е налице специално основание за това. Възникването на този проблем не намира обяснение и по този начин се затруднява разрешаването му с оглед необходимостта от стриктното му спазване.

Следва да се проследява натовареността на отделните съдии и при констатиране на висока или ниска натовареност на отделни магистрати да се предприемат незабавни организационни действия от административния ръководител.

За надграждането на модул „Натовареност“ в ЕИСС и при установяване на грешки, е необходимо незабавно сигнализиране за отстраняването им.

По-равномерна натовареност между отделните съдилища от една инстанция, може да бъде постигната, чрез предвидените реорганизации на съдилищата с готвените реформи в съдебната система при прекрояване на съдебната карта.

Една от формите за намаляване натовареността на съдилищата и повишаване на ефективността в сферата на гражданското и търговското правораздаване е въвеждането на задължителна съдебна медиация по определени видове граждански и търговски дела, това е и начина за насочване използването на алтернативни способности за разрешаване на спорове.

Другата форма е централизирано разпределение на заповедните производства по чл.410 ГПК и чл.417 ГПК, ще се осъществи бързо произнасяне от съда, на който делото е разпределено.

За изравняване натоварването по други видове дела - съдии от по- слабо натоварените съдилища да бъдат включвани с определени проценти в разпределението на делата в по-натоварените съдилища, което да бъде законово закрепено.

4. Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса - смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т.нар. „трима големи“?

Създаване на обективни критерии за формиране на възнагражденията е необходимо, тъй като доброто възнаграждение дава гаранция за сигурност и стабилност в системата, спомага за борбата с корупцията вътре в системата и нейната независимост.

Всички съдилища от всички инстанции осъществяват правораздавателна дейност, в районните и окръжните съдилища правораздават съдии с дълъг стаж, професионален опит и познания. Високата натовареност на съдиите от районните и окръжни инстанции е известна на всички, и всички магистрати заслужават справедливо възнаграждение за положения труд и придобит стаж.

Разлика във възнаграждението трябва да има, но не следва да бъде прекомерна.

С решение от 13.02.2020г. е създадена работна група към ВСС за определяне начина на формиране на трудовите възнаграждения на магистратите и съдебните служители в

съдебната система.

На вниманието на съдиите през 2020 година бяха представени 3 модела за определяне възнагражденията в съдебната система. Първият модел се основава на процент от най-високото ниво с различни проценти за съответните нива. Вторият модел - фиксирано основно възнаграждение, еднакво за всички магистрати със завишени ставки за ранговете и Трети модел - фиксирано основно възнаграждение, еднакво за всички магистрати, по-ниски ставки за ранг и 13 и 14 заплата. Моето мнение е, че най-подходящ е вторият модел.

Определянето на адекватно трудово възнаграждение би било сериозна гаранция за обективност и безпристрастност в работата на магистратите и е един от подходите за преодоляване на корупционния риск в съдебната система.

5. Какво е Вашето мнение за Единната информационна система на съдилищата?

От м. април 2021г. разпределението на делата се извършва, чрез „Единна информационна система на съдилищата (ЕИСС)“.

Независимо от факта, че ЕИСС се нуждаеше от редица подобрения и доработване, за да отговори адекватно на нуждите на работните процеси в съда и това затрудни изключително много работата на съдии и служители, с оглед време и усилия, моето лично мнение е, че понастоящем ЕИСС отговаря до голяма степен на поставените към нея изисквания.

Коректната работа на деловодната програма е непрекъснат процес, който тече и към момента и се изразява в поддържането на постоянен контакт с разработчиците на програмата, като се обменят мнения относно възможностите ѝ за подобряване качеството и прецизността на предлаганите справки. И сега липсват възможности за корекции, особено, когато те са свързани с технически грешки, липсват контроли за предотвратяване на такива грешки.

Но въпреки всичко, намирам, че същата е гаранция за независимост и прозрачност в съдопроизводството и за равномерна натовареност на съдиите. Единната информационна система на съдилищата е напредък към заработването на електронното правосъдие. Съдилищата следва да работят с една деловодна програма, за да е налице връзка между тях, както и връзка с органите на съдебната власт и т.н. Единната информационна система на съдилищата е връзката между съдилищата и възможността гражданите да използват електронни средства за подаване на документи, за справки по дела. С ЕИСС вървим напред към електронното правосъдие.

6. В Комисията по правни въпроси в 48-мото НС на първо четене мина законопроектът за изменение и допълнение на Закона за медиацията, с който се предлага задължително въвеждане на процедурата по медиация по някои видове дела в контекста на Концепцията за това, изготвена от ВСС. Какво е мнението Ви за задължителната процедура по медиация по висящи съдебни дела?

Въвеждането на задължителна съдебна медиация ще внесе промяна в начина на разрешаване на споровете, това е възможност за значително намаляване на времето и средствата за разрешаване на спор.

Голяма част от делата ще приключват със споразумение, като ще се спестяват средства и усилия, свързани с воденето на дело, ще се сведе до минимум напрежението, неприятните емоции, които преживяват страните. Прекратяването на спора за страните ще се постига без значителни загуби, което ще подобри общуването по между им. Всяка страна ще има възможност да договори нещо по удовлетворяващо за нея, и този начин ще се постигне по-добро решение в сравнение с изхода от съдебното дело. Задължителната съдебна медиация ще даде очаквания резултат.

И най-лошото споразумение е по добро от най-доброто съдебно решение.

7. През 2016г. в ЗСВ бяха приети промени, които закрепиха законово определени параметри на съдийското самоуправление. Вече изминаха повече от 5 години от действието на тези текстове. Какво е Вашето мнение за приложението им на практика? Как се реализира съдийското самоуправление съда, в който правораздавател?

Със съдийското самоуправление се засилва с възможността общите събрания на съдиите да предлагат и изслушват кандидатите за председател на съответния съд и да изказват становище относно кандидатурите. В правомощията на общото събрание, съгласно чл.79, ал.2 ЗСВ, са включени също: изслушване на кандидати за назначаване на заместници измежду съдиите от съответния съд и изказване на становище относно предложенията; определяне на броя и съставите на отделенията, ако има такива, както и тяхната специализация по материя; номиниране на председателите на отделения; обсъждане и приемане на годишния доклад на председателя за дейността на съда; изказване на становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда.

Това, което е от най- съществено значение във връзка с правомощията на общото събрание е свързано с определяне на адекватен процент на натовареност, което би следвало да извади редовия съдия от ситуацията на уязвимост от председателя на съда.

8.През изминалата година определени събития в един съд в страната доведоха до това 187 магистрати от страната от всички нива в съдебната система да изразят подкрепата си за свой колега, чрез подписка, внесена в Съдийската колегия на ВСС. Какво е Вашето отношение - в качеството Ви на кандидат за мандат като административен ръководител на съд, по въпроса за правомощията на един административен ръководител по отношение на един редови съдия откъм прилагане на дисциплинарни мерки? По-конкретно - следва ли например към съдиите да се прилагат всички състави на дисциплинарни нарушения, посочени в чл. 187 от КТ от страна на административния ръководител на съда /което лице не е работодател на тези съдии/? И по-общо - къде е границата, която отделя реализирането на дисциплинарната отговорност на магистрата от произвола и административния натиск от страна на административния ръководител?

Кодексът на труда дава правото на работодателя да наказва работници и служители, които нарушават трудовата дисциплина. Към съдиите не следва да бъдат прилагани състави на дисциплинарни нарушения, посочени в чл. 187 от КТ от страна на административния ръководител на съда.

Деянията, които съставляват дисциплинарни нарушения, и съответните за тях наказания, се определят със закон или указ. Принципът на законоустановеност на нарушенията и техните наказания, изключва административен произвол и дава гаранция, както за спазване на законността, така и за правото на защита.

9.Какво мислите за разделянето на Кодекса за етично поведение на българските магистрати на два отделни - за съдиите и за прокурорите и следователите?

Основните принципи, залегнали в Кодекса са независимост, безпристрастност, справедливост, прозрачност, принципите на вежливост и толерантност, на почтеност и благоприличие. Тези изисквания към магистратите се основават на морала и възпитанието на магистрата и допринасят както за по-доброто изпълнение на служебните му задължения, така и за по-ефективното функциониране на самата правораздавателна система.

Принципът на почтеност и благоприличие, обективиран в Кодекса, определя правила за поведение, които имат основно значение за доверието, авторитета и цялостната дейност на магистрата. Кодекса за етично поведение на българските магистрати трябва да е един за всички магистрати.

ВЪПРОСИ КЪМ СЪДИЯ СТАВАРОВА:

10. На стр. 16 от концепцията си като мярка посочвате надграждането на практиката за сътрудничество с директори на средни училища в района за провеждане обучения на ученици. От кога съществува тази практика в РС-Козлодуй и по колко обучения и с какъв брой ученици приблизително се провеждат на година?

Сътрудничество с директорите на средните училища в района съществува в РС, Козлодуй от 2017година.

Реализирането на Образователната програма "Съдебната власт - информиран избор и

гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури" сред ученици, е с цел повишаване на тяхната информираност за структурата, функциите и значението на съдебната власт в Република България. През учебната 2020-2021 година Районен съд, Козлодуй и Районна прокуратура, Враца, Териториално отделение, Козлодуй са работили с пет училища от общините Козлодуй и Хайредин - ПГЯЕ „Игор Курчатов“, гр.Козлодуй; СУ „Христо Ботев“, гр.Козлодуй; СУ „Свети Кирил и Методий“, гр. Козлодуй; СУ „Васил Воденичарски“ с. Хайредин и СУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Бутан.

Образователната програма е провеждана под формата на презентации, лекции по теми. На 08.07.2021г. е проведен симулативен съдебен процес, в който участие са взели ученици от осми, девети и десети клас. Броя на учениците, с които се провеждат тези обучения са около 400.

За учебната 2021 – 2022 година

На 13.04.2022г. при организиран „Ден на отворени врати“, бяха проведени и два конкурса - ученическо есе с ученици от 9ти до 12ти клас.

Бяха изнесени лекции в четири училища по различни теми пред ученици от осми, девети, десети, единадесети и дванадесети клас.

Участие са взели над 400 ученици от училищата ПГЯЕ „Игор Курчатов“, гр.Козлодуй; СУ „Христо Ботев“, гр.Козлодуй; СУ „Свети Кирил и Методий“, гр. Козлодуй; СУ „Васил Воденичарски“ с. Хайредин и СУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Бутан.

За учебната 2022-2023 година са заявили желание за участие шест броя училища.

11. На същата страница като взета мярка за противодействие на корупцията посочват
„периодичен анализ на риска от възникване на корупционни практики и предприемане на
адекватни управленски решения за изолиране на корупционните фактори в работата на
съда“. От кого се изготвя този анализ, през какъв период от време и въз основа на каква
методология?

Периодичният анализ на риска няма да има характер на документ, неговата цел е да идентифицира потенциално уязвими /критични области/ места в съда и да намали тяхната уязвимост в бъдеще, посредством предприемането на различни превантивни мерки и контроли. Изпълнението ще се осъществява от Административния ръководител и Административния секретар.

Методът, който ще се използва при анализа ще се основава на метода на самооценката, ще се базира на самостоятелно решение на ръководството на съда и неговата ангажираност да го изпълни.

Ще бъде осигурявана възможност на гражданите да подават сигнали за корупция или конфликт на интереси по отношение на магистрати и съдебни служители.

Ще бъдат проучвани и проверявани жалбите и сигналите на граждани и организации срещу магистрати и служители в съдебната администрация.

Ще се проверяват и декларациите за имущественото състояние и за евентуален конфликт на интереси на магистратите и съдебните служители;

Ще се спазва стриктно принципа за случайно разпределение на делата, съобразно приетите за това вътрешни правила;

Ще се осъществява прозрачност и принципност на конкурсите за назначаване на съдебни служители, чрез стриктното спазване на конкурсните процедури и вътрешните правила и чрез сформирването на компетентни и безпристрастни комисии;

Ще се следи за своевременно подаване годишните декларации пред Сметна палата и НАП, както и такива за несъвместимост и конфликт на интереси от страна на магистратите и съдебните служители;

Ще се следи за недопускане на ограничения на правата на гражданите, основани на раса, народност, пол, религия, възгледи и политически убеждения.

Ще се насърчава използването на антикорупционната кутия в съда.

12. Предлагате „популяризиране резултатите от окончателно приключени
дисциплинарни производства срещу съдии и съдебни служители, с цел превенция за

предотвратяване на аналогични прояви за в бъдеще". Правено ли е това до момента? Как се възприема от съдии и съдебни служители?

Една от мерките за недопускане на корупционни практики в работата на съда е именно популяризиране резултатите от окончателно приключени дисциплинарни производства срещу съдии и съдебни служители.

Оповестяването на резултатите от дисциплинарни производства на общи събрания и анализирането на причините довели до тези резултати, ще търсят решения на проблемите, довели до подобно поведение. Проблемите не бива да бъдат премълчавани.

Целта на тази мярка е да оптимизира способността на колектива да осигури превенция спрямо тези нарушения в бъдеще. Това до момента не е правено в Районен съд, Козлодуй. Не мога да дам отговор на въпроса как би се възприело от съдиите и съдебните служители

С Уважение,

Галия Петрепкова-Стефанова